

SORULAR VE YANITLAR:

Murat Kaya: Elektrik-Elektronik Mühendisiyim, Sayın Demirkıran'a 3 sorum olacak: 1997 yılında siz TEAŞ genel müdürü iken bölgemizde yeni bir yapılanmaya gidildi. Diyarbakır bilge illerinin bağlı olduğu bölge müdürlüğü Batman'a kuruldu. Ancak bilge müdürlüğü kururken Batman'da hiçbir bina, personel ve teknik altyapı bulunmamaktaydı. Diyarbakır'da ise 200'den fazla personel, hizmet binası, lojman ve diğer imkanlar söz konusuydu. 1. sorum: Bölge müdürlüğünün Batman'da kurulmasındaki gerekçe neydi? 2. sorum: Diyarbakır, bölge enerji sistemi açısından stratejik bir noktadayken Batman'a bölge müdürlüğünün kurulması doğru muydu? Ya da ne kadar doğrudu? Bu soruyu sorarken ben il milliyetçiliği yapmıyorum ama doğruluğu şüpheli böyle bir kararı siz alırken il milliyetçiliği yaptınız mı? 3. sorum: Bölge müdürlüğünün Batman'a taşınmasının sizin milletvekili olmanızda etkisi oldu mu?

Afif Demirkıran: Benim genel müdürlüğüm dönemimde bölge müdürlüğünün Türkiye genelinde bir yeniden yapılanması vardı. Fiziki olarak hemen Diyarbakır'ın bitişik ili Elazığ'da bir bölge müdürlüğü söz konusuydu. İki komşu ilde bunun fiziki olarak Batman'a taşınması halinde bölgenin daha merkezine yerleşeceğine dair teknik raporlar var. Bu teknik raporlar önüme konduğunda, bölgeyi tamamen kucaklamak için iki komşu ildense orada daha merkeze yerleşecek bir bölge olsun şeklindeki teknik rapor gerekçesiyle bunu bu şekilde yaptık. Diyeceksiniz ki neden Mardin değil, belki Batmanlı olmam bu konuda psikolojik etkisi olmuştur; ama Diyarbakır yerine Batman'ın seçilmesi, tamamen fiziki olarak bölgeyi kucaklamak içindi. Ben de il milliyetçiliği yapmıyorum, ama 2 komşu ildense arada daha merkeze yerleşecek bir bölge olsun şeklindeki bir teknik rapordan ileri geliyor. Milletvekili olmamda bir etkisi oldu mu? Tabii yapılan her güzel şeyin dolaylı olarak bir gün bir getirisi oluyor. Petrol ve su bu bölgede var, fakat getirileri doğru dürüst yok. Türkiye'de yıllardır hem yabancı şirketlerden hem de Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan devlet hissesi alınırdı. Bu devlet hissesinin tamamı hazineye giderdi. Şu anda görüşülmekte olan petrol yasası tasarısında ki komisyondan geçti, devletin petrolden almış olduğu hissenin %50'sinin ilgili olduğu ilin özel idare hesabına aktarılmasını kabul ettirdik. Enerji Bakanlığına ve komisyona kabul ettirdik, Genel kuruldan geçerse Batman, Diyarbakır ve Adıyaman ağırlıklı olarak petrol üreten illerimize devlet hissesinin % 50'si buralara kalacak. Yarın bunu seçim propagandasında kullanırım, ben bunu bölge için yaptım, ama günü ve saati geldiği zaman insanlar bundan dolayı bana sempati ile bakıp oy verilerse öper başımın üstüne koyarım.

Erhan Karaçay (EMO İstanbul şubesi): Sayın Demirkıran'a; Bazı anlaşmalardan daha sonra haberdar oluyoruz. 13-16 Aralık tarihlerinde Dünya Ticaret Örgütü'nün 6 bakanlar konseyi toplantısı Hong-nkog'da düzenlenecek. Yine enerji sektörüyle birebir ilintili ve halen sürmekte olan bu hizmet sektörü ticaret genel anlaşması GATS'ın görüşmelerinin yanı sıra yeni bir anlaşma NAMA adı altında gündeme gelecek. Sanıyorum hazine yetkilileri de oraya katılacak. Bu anlaşmada tarım dışında enerjiyi de ilgilendiren bir dolu hükümler, dünya ölçeğinde ülkemizin birebir ilgilendiren bir şekilde orada masaya yatırılacak. Buna hazırlıklı olarak mı gidiyoruz? Bu anlaşma içinde enerji sektörüyle ilgili hem ülkemiz, hem de bölge için düşünülen düzenlemeler hakkında eğer bilgi varsa sayın milletvekili paylaşırsa seviniriz.

Cevap: Teşekkür ediyorum, bu toplantıdan da, içeriğinden de, NAMA'nın neler içerdiğinden de şu anda bilgim yok. Ancak sizin bilginiz varsa size kartımı vereyim beni bilgilendirirseniz ben ilgili makamlarla temasa geçerim, uyarılarınız doğrultusunda

incelerim, olduğu gibi onlara aktarırım. Yönlendirici olması açısından iyi olur diye düşünüyorum.

Hüseyin Yeşil (Türkiye Mühendisler Odası Yürütme Kurulu Üyesi): Hasan Beye sorum olacak. Bu planlamayı hiç yapmadığımız için, lafın arasında şöyle bir şey dedi; genç potansiyelin ve inancımız gereği de her evde 3-5... aslında bu bizim aleyhimize diye de düşünüyorum. Nüfus planlamasına, doğum kontrolüne inanıyor musunuz?

Hasan Kılıç: Nüfus planlamasına tabi inanırım, ama şunu söylüyorum, gelişen bir teknoloji var. Dünyada buna paralel olarak bu teknolojiye uyum sağlayan insanlar var. Söz konusu, bu insanların bu teknolojiye uyum sağlamasında dikkat edebileceği en önemli şey, toplam kalite kavramı. Bunu felsefik olarak kendi içimizde benimserseniz bizim yola çıkabilme olasılığımız çok zayıf. Dolayısıyla o standartları iyi kavramak lazım. Bunun içinde sizin söylediğiniz herşeyi var.

Alaeddin Aras (Türkiye Mühendisler Mimarlar Odası Birliği Yürütme Kurulu Üyesi):

Benim sorum da DSİ Bölge müdür yardımcısı ve sayın Demirkıran'a; Hasankeyf gömülecek, sayın belediye başkanımız dün burada çok net olarak söyledi; Hasankeyf, olmazsa olmaz bir tarihi değerdir. Bu konuda tatmin edici bir açıklama rica ediyorum.

Hasan Kılıç: Ben bir mühendisim, su potansiyelinin insanlık hizmetine sunulması doğrultusunda proje üretmek, enerji üretmek, fayda sağlamak, insanlığın rahatını, sağlığını korumak doğrultusunda üzerime düşen görevi yaparım. Biz projesini yaptık ve devlete sunduk, kati projesi var, hizmetinin ne olacağı, üreteceği enerjiyi, ne kadar su dolacağı, karakteristiğini, sağlayacağı faydaları, tümünü anlatıyoruz. Yapılır mı yapılmaz mı, bu devletin politikasına kalmış bir şey. Saygı duyuyorum.

Afif Demirkıran: Cevabı olmayan bir soru sordunuz aslında. Batmanlı olmasaydım cevabı çok daha kolaydı. Ben milletvekili olduktan sonra mecliste ilk konuşmamı hasankeyfle ilgili yaptım. Biz enerjici olarak, enerjinin ucuz üretimine, kaynaklarının değerlendirilmesiyle ilgileniriz. Yerli kaynakların geleceği kurtarır, ithal kaynaklara gerek yok. İlisu da o yerli kaynaklardan bir tanesidir. Tarihi eserlere maalesef rahatsızlık verecek olan santrallerimiz olabilir. Bazıları belki çevre boyutuyla rahatsızlık verebilir. İlisu'nun yapılmasını bir enerjici olarak pozitif olarak algılıyorum. Bölgenin tarihi ve kültürel hazinenin de bir şekilde, olması gerektiği haliyle muhafazasının gerekliliğine inanıyorum. Bunu sayın başbakana da iletmiş bulunuyorum, DSİ'ye de ilgili talimat verilmiştir. Hasankeyf'in kurtuluşu nasıl olacaktır? Şu anda nihai ve net bir proje olmadığı için; ilgili konsorsiyumun da kredi temin edip edilmeyeceğine dair bilgim olmadığı için, temin edemeyeceğine dair kanaatim daha fazla olduğu için, fazla yorum yapmayayım. Ama Hasankeyf'i hepimiz seviyoruz. Bir Hasankeyf vasıtasıyla, bölgemizin dünyaya tanıtımını sağlamak lazım. Gerek kültürel olarak tanıtımını sağlamak, gerekse ekonomik olarak bölgeye yarar sağlaması için bir projenin sağlanması lazım, bunun takipçisiyiz. Hasankeyf'in Hasankeyf olarak muhafaza edilmesi, bunun turizmin emrine bir kültür ve tarih varlığı olarak verme, daha fazla insanın bölgeye gelip hem ekonomik olarak katkıda bulunması, hem de tanıtımının sağlanması gerekir.

Neşe Özgen (Sosyolog): DSİ bölge müdür yardımcısına: bize su politikalarıyla ilgili bilgi vermediniz. Önümüzdeki dönemde DSİ'nin atık kanal oluşturması için ne kadar milyon

dolar ayırdınız söyleyebilir misiniz? Yani DSİ'nin şu an yapması gereken işi yapması için ne kadar para ayırdınız.

Demirkıran'a: Geçmiş dönemlerin politikalarından bu hükümet sorumlu tutulamaz, ama bu hükümet de kendi politikalarından sorumlu tutulmalı. Uygun bir dille şöyle diyelim; AKP iktidarının özelleştirme dışında ne tür bir enerji politikası olduğundan söz edebilir misiniz? Nacaroğlu'na: % 70'lik bir kaçak elektrik kullanımına dair bir söylemi yaygınlaştırmak çok doğru olmayabilir, acaba bunun parasal değeri nedir? Kocaeli'ndeki ya da İstanbul'daki %19'luk kaçağın parasal değeri ile bölge illerindeki kaçağın parasal değerini karşılaştırabilir misiniz?

Hasan Kılıç: DSİ'nin yatırımlarında DSİ baraj yapar, tarım ya da insanların sağlığıyla ilgili yatırımlarda bulunur. Ama atık su kanal konusu, yerleşim birimlerinin yöneticileri tarafından gündeme getirilen ve devlet yatırımlarında yer alan bir konudur, bizim DSİ yatırımlarında yer almamaktadır.

Afif Demirkıran (Batman milletvekili): Özelleştirme yapıyoruz, enerji sektöründe de özelleştirme yapacağız. Özelleştirme işin amacı değil, amaç daha verimli, daha kaliteli daha yeterli, daha ucuz, daha çevre dostu enerjiyi devlet kaynaklarının kullanmadan temin etmektir. Çünkü devlet kaynakları öyle bir duruma gelmiştir ki 200 milyar doların üzerinden bir borç ile biz bu ülkeyi AKP olarak devraldık. Ancak 3 yılda uygulanan politikalarla, sadece faizin düşmesinden yapmış olduğumuz tasarruf 90 katrilyodur. DSİ önümüzdeki 30-40 yılın projesini ihale etmiş bulunuyor. 10 yıl önce bir proje ihale ediyorsunuz ve bu güne kadar % 5-10 ancak gerçekleşiyor. Ama o proje kendi içinde her yıl fiyatı artarak geliyor. Belki günü geldiğinde ihale etmiş olsanız proje daha az bir maliyete tamamlanacaktır. Bundan sonra banka batırmamak, kayıp-kaçakları minimuma indirmek, hatları zamanında onarmak, santralleri zamanında rehabilite etmek... Bütün bunlar tedbir olarak yapılıyor. Yapılacak planlamalar öyle dinamik olmalı ki bunlardaki getiriye, bunlardaki artı değer ilave edilerek, ileriye dönük olarak ve aradaki fark ki devlet bunu bütçesinden yapamıyor, o zaman diyoruz ki özel sektör tarafından yapılsın. Niçin Türkiye'de kaba sanayi var da Avrupa'da High-tek var. High-tek olan yerde enerji tüketimi düşer. İlk defa Türkiye, bu hükümet zamanında AR-GE'ye arzu edilen miktarda para ayırmıştır ve ilk defa bu ülke MEB'e bütün bakanlıklardan Milli savunma bakanlığından dahi daha fazla bütçe ayırmıştır. Bunları görmek lazım diye düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

Arif Nacaroğlu: ben rakamları genelde kWh cinsinden çıkarmıştım, ama bu 10 ilin kayıp-kaçak miktarı Türkiye'nin yaklaşık tüketiminin %3,5-4'ü civarında. Dolayısıyla 8 milyar dolar gibi bir para tahsil edildiğini hesap edersek, 10 ilin toplamı 300 milyon dolar gibi bir şeye tekabül eder.

Fahrettin Çağdaş: Değerli arkadaşlar, bölgenin kaynakları, zenginlikleri konusunda konuşuldu. Bölgenin enerji kaynakları, yeraltı, yerüstü zenginlikleri gerçekten çok fazla. Bölgenin geri bırakılmışlığının temelinde bölgenin öteki olmasından kaynaklı sıkıntılar vardır. Biz GAP projesini bitirebilmek için ihtiyaç duyduğumuz 15 milyar doları IMF, Dünya bankası v.s. ararken, maalesef yaşanan çatışma döneminde 200 milyar dolar gibi bir rakamı askeri harcamalara kattık. Bu ülkenin barış ve demokrasi projesine ihtiyacı var. Hep beraber bunu geliştirelim. Ülkelerin zenginlikleri, kendi başlarına bela olabilecek bir konuma dönüşebilmekte. Biz, geçmişte altın ve maden kaynakları konusunda Latin Amerika halklarının başına ne geldiğini biliyoruz. Bugün uygulanan proje ile, Ortadoğu'da Ortadoğu halklarının üzerinde oyun oynanmaya çalışıyor. Gelin bu bölgede, bu ülkede

barış ve demokrasi projesini hayata geçirelim, 200 milyar dolarlarımızı kurşuna, silaha, askeri harcamalara değil, bu ülke halklarının zenginliklerine katalım.oturumu kapatırken katılımcılara belgelerini vereceğiz. Tüm etkinliklerimizde milletvekillerimizi aramızda görmek isteriz. Böylece tüm sorularımız muhatabına ulaşabilecektir.